

سوتی سنگین استالین در جنگ زمستان!

کمتر پیش می آید که هنگام مرور تاریخ توسط اروپایی ها، با باز گو کردن این حقیقت روبه رو شویم که استالین، دیکتاتور مخوف شوروی، در ابتدای تاخت و تاز هیتلر به کشورهای همجوار آلمان، دوست و متحد او محسوب می شد. آن ها که هم لهستان را تصرف کردند و فاجعه کشتار بزرگ «کاتین» و قربانی شدن ۱۱ هزار افسر لهستانی در یک روز، به دستور استالین انجام شد. این اتفاق و شاید توهم های دیگری که معمولاً ذهن افراد می مانند دیکتاتور شوروی با آن ها در گیر است، باعث شد وی به این نتیجه برسد که می تواند کشور فنلاند را هم به اتحاد شوروی ضمیمه کند. فنلاند طی جنگ جهانی اول و در پی روی کار آمدن کمونیست ها از روسیه استقلال یافت. به هر حال، استالین دستور داد که در ۳۰ نوامبر سال ۱۹۳۹، یعنی دقیقاً ۸۱ سال پیش، نیروهای ارتش سرخ با ۴۰۰ هزار سرباز، به ۱۵۰۰ فروند هواپیما و ۱۵۰۰ دستگاه تانک به فنلاندی حمله کنند. فنلاند فقط ۲۷۰ هواپیما و ۲۶ دستگاه تانک داشت. اما عملیات زمستان، چنان که استالین می خواست پیش رفت و روس ها عملاً شکست سنگینی در برابر مقاومت فنلاندی ها خوردند. این شکست، پیامدهای سنگینی برای دیکتاتور شوروی داشت؛ او لا هیمنه قدرتی را که او تبلیغ می کرد، شکست و ثانیاً، به هیتلر فهماند که تعریف های استالین از ارتش تا بن دندان مسلحش، بیشتر یک لاف سیاسی است. این نیروی نظامی، فاقد توان عملیاتی لازم برای شکست دادن ارتشی بود که حدود یک دهه آن قدرت و تجهیزات داشت. هجوم آلمان ها به شوروی، دقیقاً بر پایه همین دیدگاه آغاز شد. هیتلر چندان اشتباه نکرده بود؛ اگر متفکین از طریق ایران به داد شوروی نمی رسیدند، بی تردید مسکو، دیر یا زود، به اشغال آلمانی ها در می آمد.

ناشنیده هایی از زندگی اعجاب آور شهید آیتا... مدرس در سالروز شهادتش

تدریس مثنوی به زندانبانان رضاشاه و حل اختلافات داخلی کلیمیان

جواد نوائیان رودسری — حتماً در باره زندگی سیاسی و اجتماعی شهید آیتا... سید حسن مدرس روایت ها و حکایت های فراوانی را شنیده یا خوانده اید؛ مجتهدی مبارز و سیاستمداری هوشیار که موقعت ها را با خوبی می شناخت و می توانست با باریک بینی خاص خودش، نقشه های دشمنان این مرز و بوم را، نقش بر آب کند و با سخنان نغزو مطایبه های شیرینش، کلام حق را به گوش همه برساند. امروز، سالروز شهادت مظلومانه اوست؛ سید را در غربت و تنهایی و یازبان روزه شهادت رساندند؛ چون نتوانسته بودند او را به مال دنیا فریبند یا با تهدید، وادار به سکوتش کنند. او ۹ سال پایانی عمر خود را در تبعید و زندان گذراند و در این مدت، جز دوسه بار، موفق به دیدن اعضای خانواده خود نشد. با این حال، دوست و دشمن از استقامت و پایداری شهید مدرس، حتی در شرایط دهشتناک تبعید سخن می گویند؛ به راستی شناخت دقیق شخصیت آن عالم ربانی و فهم چهره سیاسی خاص و هوش و فریحه کم نظیرش، به سادگی ممکن نیست. در این نوشتار، برآنیم تا به فرازهای ناشنیده ای از زندگی او بپردازیم. فرازهایی که شاید نقل آن ها، زوایای دیده نشده ای از حیات پر پرکت و وی را بر اهل فضل و دانش، نمایان کند.

■ علاقه مند همیشگی به تاریخ

شهید مدرس بسان یک مورخ کارگشته و پژوهشگر متون تاریخی،

از احوالات امت های پیشین آگاه بود. او برای مطالعه شواهد، در متون رایج متوقف نمی ماند و می کوشید اطلاعات را از منبع آن دریافت کند. یک بار در جمعی نقل کرده بود که هنگام توقف در عتبات و ضمن مطالعه درس های مرسوم حوزه، به فکر مطالعه تاریخ «پلوتارک»، مورخ یونان باستان افتاده و چون نسخه ای از ترجمه عربی یا فارسی آن را نیافته، به سراغ فردی هندی که به زبان انگلیسی تسلط داشته است، می رود و از او می خواهد که هر روز بخشی از کتاب را برایش بخواند و ترجمه کند و با این شیوه، از محتوای تاریخ «پلوتارک» آگاه می شود. تسلط شهید مدرس بر تاریخ، بعدها ضمن نقلی های غرای او در مجلس شورای ملی آشکار شد. تاریخ، در عرصه سیاست هم مددکار آن شهید مظلوم بود.

■ معتمد ملت ایران

شهید مدرس، مورد اعتماد همه مردم بود؛ عالم و مجتهد سیاستمداری چون او، با درک کاملی که از نیاز زمانش داشت و با زبان صریحی که طنین فریاد و خواسته های جامعه را به گوش صاحبان قدرت می رساند، باید هم معتمد مردم زمانه اش بوده باشد. ممکن است برخی عالم بودن شهید مدرس را یکی از دلایل اصلی اعتماد عمومی به وی بدانند؛ البته این سخن بی پایه نیست، اما اگر بدانیم که شهید مدرس نه فقط محل اعتماد مسلمانان، بلکه مورد قبول و اعتماد پیروان دیگر ادیان نیز بود، باید بر

دلایل این اعتماد، موارد دیگری را هم بیفزاییم. پسرش، سید عبدالباقی که در رشته پزشکی تحصیل کرد و طبیب نامداری شد، در خاطراتش می گوید: «روزی مستوفی الممالک برای پارهای از مذاکرات به خانه ما آمد. مدرس برای او احترام زیادی قائل بود و تنها کسی بود که به او آقامی گفت و از او استقبال می کرد. وقتی مستوفی وارد حیاط شد، مدرس به پیشواز او رفت. صحن حیاط بسیار شلوغ بود و در هر گوشه ای چندین نفر روی فرش، حصیر و یا کنار دیوار نشسته و غوغایی به پا نموده بودند. مستوفی پرسید: آقا این جا چه خبر است؟ اینان کیستند و چه می خواهند؟ مدرس گفت: این ها دوستان پیهودی ما هستند. اعتراض دارند و نماینده ای را که از میان خودشان انتخاب شده است، قبول ندارند و آمده اند این جا متحصن شده اند تا نماینده واقعی خود را انتخاب کنند و به مجلس بفرستند.»

■ مدرس؛ منادی تقریب

یکی از زوایای بسیار مهم زندگی شهید مدرس که به دلیل تعدد فرازهای پژوهشی، کمتر مورد توجه قرار گرفته، تلاش های او برای تقریب میان مذاهب اسلامی است. در بحبوحه جنگ جهانی اول و هنگامی که شهید مدرس به همراه کابینه نظام السلطان مافی و از سر اجبار، راهی عثمانی بود، در بین راه با دو طایفه کرد بر خورد کرد؛ یکی شیعه و دیگری اهل سنت که به دلیل اختلافات مذهبی، مدت ها بود

با هم می جنگیدند. شهید مدرس، با سخنانی سنجیده و تکیه بر مشترکات، چنان وفاقی میان آن ها برقرار کرد که پس از آن، دیگر جدال و جنگی میانشان به وقوع نپیوست و سال ها بعد، وقتی فرزندان، سفری به آن منطقه داشت، به یاد اقدام مصلحانه پدر، مقدمش را گرمی داشتند.

■ حامی فرهنگ و میراث فرهنگی

شاید اگر تنها در باره علاقه شهید مدرس به مطالعات تاریخی سخن می گفتیم، برای اثبات علاقه او به فرهنگ و میراث فرهنگی سرزمین ایران کافی بود؛ اما فرهنگ دوستی شهید مدرس، به این مورد خلاصه نمی شود. او از ایام جوانی و هنگامی که در برابر رفتارهای عنان گسیخته ظل السلطان (حاکم اصفهان که قصد تخریب عمارت های دوره صفویه و استفاده از مصالح آن برای ساخت عمارت خود را داشت) ایستاد، نشان داد که نسبت به هویت و تاریخ سرزمینش حساس است. با این حال، دایره پاسداری از فرهنگ در زندگی شهید مدرس،

بسیار فراتر از این هاست. هنگامی که در مجلس بود، بی محابا سخن وز را را قطع می کرد تا آن ها را وادار به کاربرد واژه های فارسی، به جای اصطلاحات فرنگی کند. فرزندش سید عبدالباقی به یاد می آورد که در سال سوم تبعید شهید مدرس به خوف، وقتی باز حمت و سختی زیاد، برای ملاقات با وی از مسئولان وقت گرفت، پدر را دید که با صلابت دوران تبعید را می گذراند و «هر صبح برای رئیس زندان و جمعی از زندانیانش درس و تفسیر مثنوی می گفت.»

منابع:

مدرس، قهرمان آزادی؛ حسین مکی؛ بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ ۱۳۵۸ (دو جلدی)
سرگذشت، افکار و آثار آیتا... شهید سید حسن مدرس؛ محمد صادق مزنای؛ مؤسسه کتابشناسی شیعه؛ ۱۳۹۳
گنجینه خوف (مجموعه درس ها و یادداشت های روزانه شهید مدرس در تبعید)؛ نصرا... صالحی؛ طهوری؛ ۱۳۸۶
مجله شاهد یاران؛ شماره ۲۵؛ ۱۳۸۶

نقش انگلیس در به شهادت رساندن سردار جنگل

۹۹ سال از شهادت مظلومانه کوچک جنگلی می گذرد؛ دلاور مردی از خطه گیلان که به میهن عشق می ورزید و جان بر سر استقلال و آزادی آن گذاشت. دکتر محمدعلی همایون کاتوزیان، در کتاب «اقتصاد سیاسی ایران»، ضمن بررسی حوادثی که پیش از به قدرت رسیدن رضاخان اتفاق افتاد، درباره قیام جنگل می نویسد: «این قیام به وسیله گروهی از مشروطه خواهان جوان تر آن منطقه (گیلان) سازمان دهی و رهبری شد. رهبر آن، میرزا کوچک خان، طلبه سابق، با مسئولیت های مختلف در جبهه انقلاب [مشروطه] جنگیده بود. میرزا، مسلمانی شیعه، میهن دوستی سازش ناپذیر، رزمنده ای نستوه و رهبری فساد ناپذیر بود که تنها هدفش راهی کشور از زیر سیطره قدرت های خارجی و فساد داخلی بود. جنبش جنگل، نه جنبشی تجزیه طلبانه بود، نه «پورژوا ملی» و نه «کمونیستی»؛ منطقه های آن قبل از انقلاب بلشویکی در روسیه بسته شده و واکنشی اصیل بود در برابر سرخوردگی و افسردگی پس از پیروزی مشروطه و سرنگونی محمدعلی شاه.» قتل عام نیروهای جنگل و سپس به شهادت رسیدن میرزا، با نظارت مستقیم رضاخان انجام گرفت. او مدتی قبل، با کودتایی که در اسفند ۱۲۹۹ رخ داد، به مقام وزارت جنگ رسیده بود. نکته ای که باید به آن توجه کرد، نقش انگلیسی ها در ماجرای سرکوب قیام جنگل است. حذف رقیبی قدرتمند همچون روسیه تزاری، به بریتانیا این فرصت را داد که با سوء استفاده از ضعف داخلی کشور، اذتاب خود را بر مقدرات مردم ایران مسلط کند. شهادت میرزا کوچک خان، در راستای چنین طرح استعمارگرانه ای رقم خورد. او که برای گرفتن کمک از آذربایجانی های انقلابی، قصد داشت از فراز کوه های منطقه خلخال بگذرد، گرفتار کوران آذرماره سردان منطقه شد و پیکر بی جانش، به دست عُمل رضاخان افتاد. آن ها سر از بدن میرزا جدا کردند و آن را به تهران بردند. همایون کاتوزیان می نویسد: «کمتر کسی می توانست حدس بزند که نمایش چندش آور سر میرزا کوچک خان، در ملاء عام در تهران، طلیعه شوم نظامی جدید در ایران است.»

باغ پرندگان قم، فرصتی برای رونق گردشگری و توسعه سرمایه گذاری و افزایش نشاط اجتماعی شهر

پروژه پیش‌بینی خواهد شد، پیل های طبیعت، ساختارهای غیرخودرویی هستند که با عملکرد فرهنگی، تفریحی و گردشگری و معماری بر فراز محیط سبز و فضای تفریحی احداث می‌شود و جذابیت‌های تفریحی و گردشگری زیادی را برای بازدیدکنندگان به همراه دارد و اگر به زودی تحقق یابد، می‌تواند محیط بکر و زیبایی را در بازدید از باغ پرندگان فرآوری شهروندان قرار دهد. البته یکی از دغدغه‌های علاقه‌مندان به محیط زیست در اجرای این باغ، وضعیت نگهداری پرندگان و شرایط داخلی باغ طبق استانداردهای زیست محیطی بود که در این باره معاون خدمات شهری شهرداری قم خصوصیات طبیعی منطقه در احداث باغ پرندگان را مورد توجه قرار داد و گفت: امکانات مختلفی براساس موفقه‌ها و شاخص‌های زیست‌محیطی در باغ پرندگان طراحی شده است تا محیطی طبیعی برای پرندگان مختلف رقم بخورد که احداث سوله پرندگان جاری با دو هزار متر مربع وسعت یکی از این امکانات است.

سید امیرسامع در این باره یادآور شد: همچنین طراحی بکره و آبشار و آبپاشی با ۵۴۰ متر مربع طول از جمله قابلیت‌های باغ پرندگان در ترسیم محیطی بکر و طبیعی برای پرندگان است و برای احداث این باغ، از تجربیات زیادی برای فضای طبیعی در محیط زندگی پرندگان استفاده کردیم و در جاهایی منطقه نیز خصوصیات طبیعی دره و محیط کوهستانی حفظ شده است. باغ پرندگان علی‌رغم اما و اگرهای فراوان به نتیجه رسیده است و در صورت تکمیل در روزهای کرونایی و بازگشایی می‌تواند به یکی از جاذبه‌های مهم گردشگری و سرمایه‌گذاری تبدیل شود و در رونق و آبشاری شهر نیز تاثیر گذار باشد. هر چند در ابتدای راه است و باید با توسعه امکانات بتوان ظرفیت‌های باغ پرندگان در میزبانی از شهروندان و گردشگران را افزایش داد.

بدون تردید نشاط اجتماعی عنصری مهم در مدیریت شهری و اجرای پروژه‌هاست و باید بتوان فضاهای تفریحی و گردشگری متناسبی را برای حضور خانواده‌ها و جوانان رقم زد. مرجان سارمیه‌گذاری طولانی مدتی دخیل بوده و شرایط پایداری را به

در نخستین روز آذرماه سال جاری، پروژه باغ پرندگان قم با اعتباری بیش از ۳۰۰ میلیارد تومان به عنوان پروژه‌ای تفریحی و گردشگری پس از ماه‌ها انتظار افتتاح شد. هر چند افتتاح این پروژه سرآغازی برای تکمیل عملیات توسعه باغ است و هنوز خبری از بازگشایی این پروژه زیبا نیست. چرا که کرونا، مجوز بازگشایی باغ پرندگان قم و حضور شهروندان در این پروژه تفریحی را به تأخیر انداخت و وضعیت بهر سربرداری از باغ پرندگان ولیست به کاهش شیوع کرونا و گام‌های شتاب و بررسی است که تاثير زیادی بر روند اجرای طرح‌ها و پروژه‌های شهری گذاشته است.

به گفته شهردار قم این پروژه نیز همانند بسیاری از پروژه‌های مهم شهرداری در زمان‌بندی مشخصی کلید خورد اما شرایط کرونایی، تغییرات زیادی در برنامه‌های مدیریت شهری ایجاد کرد و با تأخیر در افتتاح و بهره‌برداری بسیاری از طرح‌ها آسیب‌های فراوانی را متوجه پروژه‌های قم و پیمایشگران و سرمایه‌گذاران ساخت و همچنان نیز امکان استفاده شهروندان تا زمان صدور مجوز از سوی ستاد ملی مقابله با کرونا از این پروژه وجود ندارد. سفایان نژاد یکی از اهداف مهم از ایجاد باغ پرندگان را افزایش سرمایه فضاهای تفریحی در قم دانست و افزود: امیدواری کرد که در جهت توسعه فضای سبز در قم و افزایش نشاط اجتماعی گام‌های خوبی برداشته شده و امروز مساحت فضای سبز قم به بیش از ۲۵ میلیون متر مربع در قم رسیده و شهرداری در تلاش است تا بتواند سرباره فضاهای تفریحی را نیز توسعه بخشد.

عملیات اجرایی باغ پرندگان قم در سال ۹۶ یا هدف توسعه فضاهای تفریحی و نشاط اجتماعی و فضاهای گردشگری آغاز شد و فراز و نشیب‌های زیادی را به ویژه با توجه به نوسان قیمت و افزایش هزینه‌ها پشت سر گذاشت و در این مسیر، شیوع کرونا، بیش از هر عامل دیگری به اجرای به هنگام پروژه لطمه زد و اگر همت مدیریت شهری در حمایت و پشتیبانی از اجرای پروژه‌ها نبوده پس از سه سال انتظار، این پروژه همچنان